

Nyhetsbrev 15 juni 2009 (om familjen *Fabaceae* och lite till)

Strimklöver *Trifolium striatum* blommar som aldrig förr på torrängar speciellt på Stora alvaret men även på andra lämpliga lokaler. Vill du ha in den i din ruta är det ett bra tillfälle i år.

Rödklöver *Trifolium pratense* (nyckel P. Lassen i Lunds botaniska förening medlemsblad 1997:3)

1 Stjälk upprätt, rak men krökt nära basen, oftast hög (>30 cm) och grov (>2,5 mm)

nertill kal eller tilltryckt gleshårig 2

- Stjälk utbredd eller uppstigande, spenslig (<40 cm hög och <2,5 mm tjock),

nertill hårig eller kal 3

2 Stjälkhår utspärrade var. *americanum* **amerikansk rödklöver**

- Stjälkhår tilltryckta var. *sativum* **foderrödklöver**

3 Stjälk nertill kal (sällan tilltryckt hårig), ogrenad eller med få

korta grenar, blommor oftast kraftigt röda var. *pratense* **ängsrödklöver**

- Stjälk nertill utspärrat hårig, ofta med långa grenar,

blommor vanligen vita eller skära var. *maritimum* **strandrödklöver**

Vi har ingen kunskap om utbredning av de olika varieteterna av rödklöver på Öland, det är därför ett angeläget område att studera. Samla bra belägg! Observera att bilden av **skogsklöver** *T. medium* och Mossberg/Stenberg "Den nya nordiska floran" föreställer **rödklöver!**

Käringtand *Lotus corniculatus*

Arten uppträder i två variteter, **vanlig käringtand** *L. corniculatus* var. *corniculatus* och **foderkäringtand** *L. corniculatus* var. *sativa*. Foderkäringtand är större och grövre än vanlig käringtand. Den har odlats som foderväxt och är även insådd i vägkanter enligt Thomas Karlsson i Smålands flora 2007. Foderkäringtand kan förväxlas med **stor käringtand** *L. pedunculatus* men denna art har i knopp fodertänder som är kraftigt utåtböjda.

Getväppling *Anthyllis vulneraria* har åtminstone två underarter på Öland, **liten getväppling** *A. vulneraria* ssp. *vulneraria* och **stor getväppling** *A. vulneraria* ssp. *carpatica*. Stor getväppling är som namnet antyder stor och grov, den växer upprätt och har gulvitt foder och gulvita blommor. Den är inkommen med odling och växer i vägkanter, på ruderatmark men också i mer naturliga miljöer. Stjälkbladen är samlade nertill på plantan. Liten getväppling är småväxt, stjälken är ofta nedliggande, fodertänderna är rödspetsade och blomfärgen varierar från ljusgult-mörkrött. Bladen är jämnt spridda över stjälken. Arten är ursprunglig på Öland (redan noterad av Linné 1741) och växer i torra betesmarker och liknande miljöer.

Fodervicker och sommarvicker *Vicia sativa* (översatt nyckel från Plant Crib 1998)

- 1 Skidor gulbruna, insnörda mellan fröna, blommor (11-)22-25(-30) mm, tvåfärgade *ssp. sativa*
- Skidor mörkt brun-svarta, ej insnörda mellan fröna, blommor (9-)12-19(-25) mm,
enfärgade eller tvåfärgade 2
- 2 Plantor med tydligt olikformade blad, blommor ljusa, enfärgade *ssp. nigra*
- Plantor med någorlunda likformade blad, blommor vanligen tvåfärgade *ssp. segetalis*

Fodervicker *V. sativa ssp. sativa* är troligen mycket ovanlig idag. Bladen är omvänt killika med bred spets. Det odlades förr och har uppträtt som ogräs i åkermark. Det finns spridda fynd av arten på Öland fram till 1990-talet men de är inte närmare kontrollerade.

Stor sommarvicker *V. sativa ssp. segetalis* är vanlig och spridd i exempelvis åkermark, ruderatmiljöer och vägkanter. Blommorna är (9-)13-19(-26) mm, tvåfärgade. Bladen nertill och upptill i plantan är relativt likformade.

Liten sommarvicker *V. sativa ssp. nigra* växer i mer naturliga miljöer såsom torrängar och liknande. De nedre bladen i plantan är små men breda medan de övre är smalt linjära och utdragna i en spets. Blommorna är (9-)12-17(-19) mm, enfärgade.

Se bild nedan ur Plant Crib

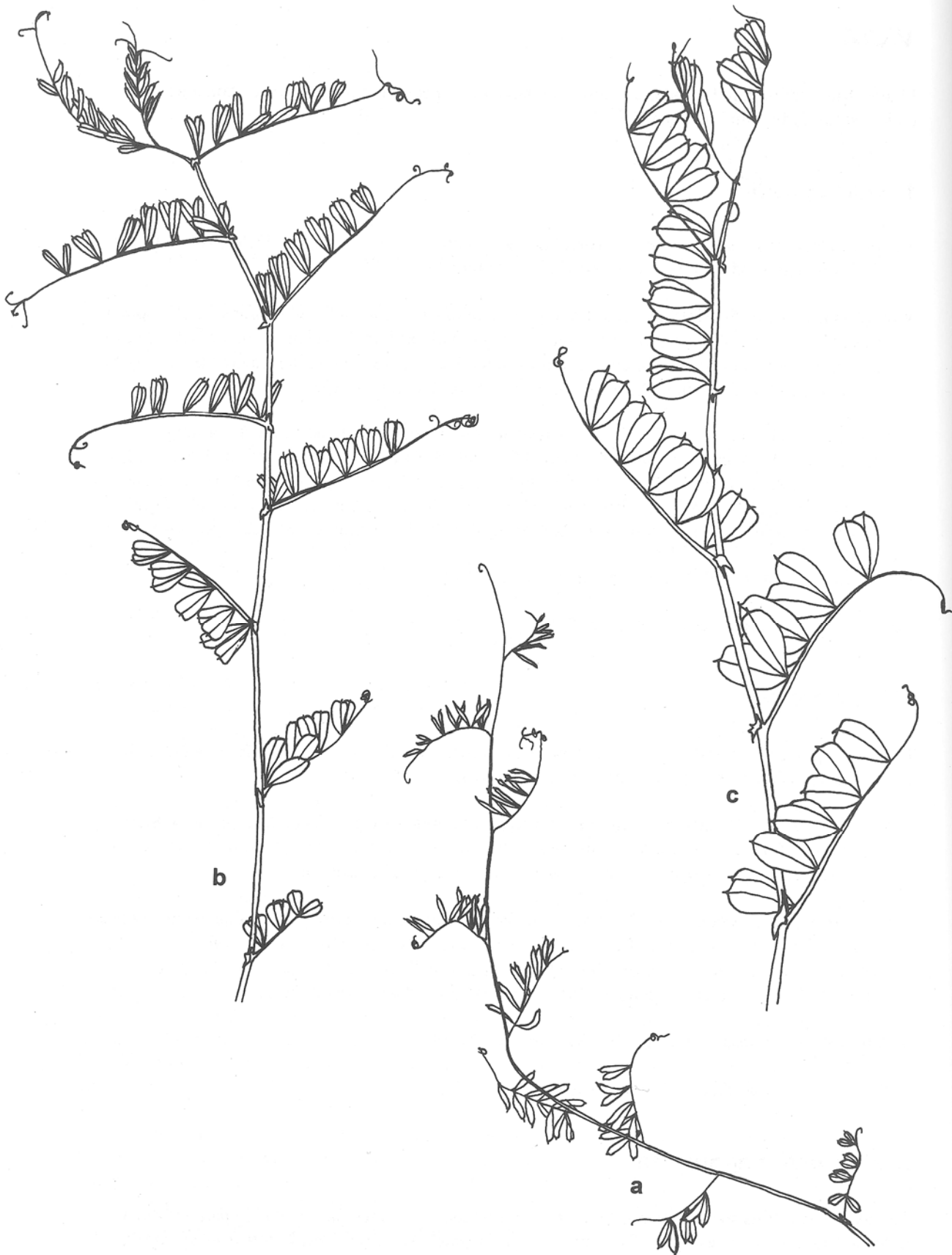
Gullregn *Laburnum* (efter Plant Crib 1998)

L. anagyroides **sydgullregn** undersidan på bladen har rikligt med korta hår 0,1-0,3 mm och sparsamt med långa hår 0,4-0,7 mm. Baljan saknar vingkant längs sömmen.

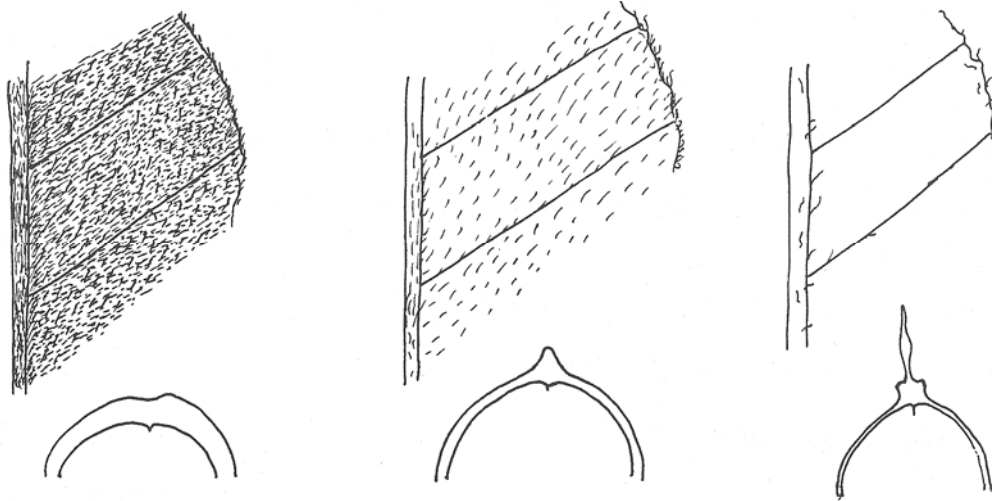
L. x watereri **hybridgullregn** undersidan på bladen saknar korta hår men har sparsamt med långa hår 0,4-0,7 mm. Baljan har längs övre sömmen en vingkant ca 1 mm hög, frösättning dålig.

L. alpinum **alpgullregn** undersidan av bladen är kala utom på bladnerverna där det finns sparsamt med långa hår 0,4-0,7 mm. Baljan har längs övre sömmen en tydlig vingkant ca 2 mm hög.

Se bild nedan ur Plant Crib

Vicia sativa subspecies showing variation in leaves (a) subsp. *nigra*, (b) subsp. *segetalis*, (c) subsp. *sativa*. Note subsp. *nigra* has much narrower upper leaves than the other taxa.

L. anagyroides

L. × watereri

L. alpinum

Lower surface of leaflet and TS of upper suture of legume

Arter i familjen *Fabaceae* som bör eftersökas (kan vara förbisedda eller ökande på Öland)

Gullklöver *Trifolium aureum* liknar mycket **jordklöver** *T. campestre*. Den växer mer upprätt än jordklöver och det mittersta bladet är nästan oskaftat, hos jordklöver har det ett tydligt skaft. Arten har ganska få fynd på Öland.

Blomsterlupin *Lupinus polyphyllus* är fortfarande en ovanlig växt i Ölands vägkanter. Anteckna alltid när du ser arten. En närstående art **sandlupin** *L. nootkatensis* finns i västra Småland. Den har blad som är trubbiga och tvåfärgade blommor.

Fodergetruta *Galega orientalis* finns som odlingsrest i Resmo/Mörbylånga socknar (från Bårby till Bengtstorp). Den kan sprida sig längs vägkanter, håll ögonen på eventuell spridning.

Harris *Cytisus scoparius* är under starkt spridning på Öland medan **ärttörne** *Ulex europaeus* och **färgginst** *Genista tinctoria* fortfarande är ganska sällsynt. Arterna som bör hållas under uppsikt vad gäller spridning ut i naturen.

Backvicker *Vicia cassubica* och **gökärt** *Lathyrus linifolius* är ganska ovanliga på Öland och ska noteras varje gång de ses.

Rosenkronill *Securigera varia* trivs med vårt klimat och kan vara länge kvarstående och expanderande när den rymmer från trädgårdar.

Ungersk vicker *Vicia pannonica* ssp. *pannonica* och **strimvicker** *V. pannonica* ssp. *striata* har ännu en begränsad utbredning till Mörbylånga respektive Långlöts socknar.

Till sist en katt bland hermelineer - **ängshaverrot** *Tragopogon pratensis*

Leta efter arten under förmiddagen när blommorna är utslagna, då kan du urskilja de två underarterna: **vanlig ängshaverrot** *T. pratensis* ssp. *pratensis* och **småhaverrot** *T. pratensis* ssp. *minor*. Vanlig ängshaverrot har kantblommor som är liklånga med holkfjällen och ståndarknappar som upptill är violetta och nertill gula. Småhaverrot har mindre kantblommor med en längd som är hälften av holkfjällens och ståndarknappar som är blekbruna.

Ulla-Britt & Thomas